

دانشکده داروسازی

قالب نگارش طرح دوره دروس نظری و آزمایشگاهی

عنوان درس : فارماکولوژی مخاطبان: دانشجویان ترم دوم کارشناسی رشته پرستاری

تعداد واحد: 2 واحد نظری سهم استاد: 1 واحد

ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: ساعت 12 لغایت 14 روزهای شنبه هر هفته، دفتر کار مدرس

زمان ارائه درس: ساعت 16 لغایت 18 روزهای دو شنبه هر هفته نیمسال دوم سال تحصیلی 404-405

مدرس: دکتر سجاد فخری، PhD فارماکولوژی - 1 واحد-

مدرس دوم دکتر سعید عباسی ملکی - 1 واحد-

درس و پیش نیاز: بیوشیمی، تشریح، فیزیولوژی، انگل شناسی و میکروب شناسی

هدف کلی درس:

هدف کلی این درس آشنایی با خانواده های مختلف دارویی اثرات فارماکولوژیک آنها ، مکانیسم اثر داروها عوارض جانبی دارو ها موارد مصرف بالینی داروها به منظور کسب مهارت در بکاربردن دارو ها (با مقیاس و مقدار صحیح راه تجویز صحیح و روش صحیح تجویز دارو) می باشد. همچنین شناخت و یادگیری دقیق توجهات خاص پرستاری در مورد هر خانواده دارویی خاصه در مورد بعضی عوارض دارو های ویژه به منظور کسب توانایی در به کارگیری لازم در جهت حفاظت از بیمار در مقابل عوارض احتمالی دارو مدنظر قرار می گیرد.

اهداف کلی جلسات :

- 1. کلیات و فارماکوکینتیکس داروها
- 2. فارماکودینامیک و نحوه اثر داروها
- 3. داروهای موثر در درمان اختلالات تنفسی
- 4. داروهای پایین آورنده چربی خون
- 5. داروهای موثر بر دستگاه گوارش 1
- 6. آنتی بیوتیک های بتالاکتام و جانشین شونده های پنی سیلین تتراسیکلین و غیره
- 7. داروهای ضد سل و جذام و ضد قارچ و داروهای ضد ویروس
- 8. مقدمه ای بر فارماکولوژی سیستم عصبی مرکزی، داروهای ضد افسردگی و ضد سایکوز
- 9. داروهای آرامبخش خواب اور
- 10. داروهای ضد درد-ضد صرع و داروهای مورد استفاده در پارکینسون
- 11. بی حس کننده موضعی و شل کننده عضلانی
- 12. داروهای بیهوش کننده عمومی
- 13. هورمونهای هیپوتالاموس هیپوفیز-گوناودتروپین ها و هورمونهای جنسی
- 14. انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی و تزریقی

15. داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی 2

16. کورتیکواستروئیدها و داروهای مورد استفاده در اختلالات تنفسی

جلسه اول

هدف کلی: - کلیات و فارماکوکینتیکس داروها

اهداف ویژه جلسه اول:

- آشنایی با کلیات و تعارف فارماکولوژی
- آشنایی با فارماکوکینتیکس داروها

در پایان دانشجو قادر باشد

1-1- تعاریف فارماکولوژی و ارتباط این رشته با رشته های دیگر را بیاموزد.

1-2- با مراحل فارماکوکینتیکس داروها (شامل مراحل جذب، پخش ، متابولیسم و دفع داروها آشنا شود.

جلسه دوم

هدف کلی: فارماکودینامیک و نحوه اثر داروها

اهداف ویژه جلسه اول:

- آشنایی با فارماکودینامیک و نحوه اثر داروها در حد مولکولی

در پایان دانشجو قادر باشد

1-2- با فارماکودینامیک داروها و نحوه اثر داروها آشنا شود.

2-2- مفهوم آگونیست، آنتاگونیست و انواع آن را یاد بگیرد.

2-3- مفهوم ED50، LD50 و مرزسلامتی داروها آشنا شود.

جلسه سوم

هدف کلی: داروهای موثر در درمان اختلالات تنفسی

اهداف ویژه جلسه سوم:

- آشنایی با داروهای ضد سرفه و نکات پرستاری آنها

- آشنایی با داروهای خلط آور و نکات پرستاری آنها

- آشنایی با داروهای ضد آسم و COPD به همراه نکات پرستاری آنها

در پایان دانشجو قادر باشد

3-1- انواع سرفه و داروهای موثر بر آن را یاد بگیرد

3-2- با انواع داروهای خلط آور و موارد اندیکاسیون آنها آشنا شود.

3-3- داروهای ضد آسم و COPD را به همراه نکات پرستاری آنها یاد بگیرد.

جلسه چهارم

هدف کلی: داروهای پایین آورنده چربی خون

اهداف ویژه جلسه چهارم:

- آشنایی با انواع هیپرلیپیدمی و داروهای ضد چربی خون در پایان دانشجو قادر باشد
- 4-1- انواع هیپرلیپیدمی و داروهای انتخابی هر کدام را به همراه نکات پرستاری یاد بگیرد.

جلسه پنجم

هدف کلی: داروهای موثر بر دستگاه گوارش 1

اهداف ویژه جلسه پنجم:

- آشنایی با داروهای خنثی کننده اسید معده و نکات پرستاری آنها
 - آشنایی با داروهای ضد استراغ و نکات پرستاری آنها
 - آشنایی با داروهای قی آور و نکات پرستاری آنها
 - آشنایی با داروهای مسهل و نکات پرستاری آنها
 - آشنایی با داروهای ضد اسهال و نکات پرستاری آنها
- در پایان دانشجو قادر باشد
- 5-1- داروهای مورد مصرف در اختلالات دستگاه گوارش به همراه نکات پرستاری آنها را یاد بگیرد.

جلسه ششم

هدف کلی: آنتی بیوتیک های بتالاکتام و جانشین شونده های پنی سیلین تتراسیکلین ، کلرامفنیکل و

آمینوگلیکوزیدها و سولفونامیدها

اهداف ویژه جلسه ششم:

- آشنایی با دسته بندی انواع آنتی بیوتیک ها به همراه طیف اثر هر کدام.
- در پایان دانشجو قادر باشد
- 6-1- بدسته بندی انواع آنتی بیوتیک ها ، مورد اندیکاسیون و نکات پرستاری آنها را یاد بگیرد.

جلسه هفتم

هدف کلی: داروهای ضد سل و جذام و ضد قارچ و داروهای ضد ویروس

اهداف ویژه جلسه هفتم:

آشنایی با انواع داروهای ضد سل ضد جذام و ضد ویروس

در پایان دانشجو قادر باشد

7-1- انواع داروهای ضد سل ضد جذام و ضد ویروس و نکات پرستاری مصرف آنها را بیاموزد.

جلسه هشتم

هدف کلی: مقدمه ای بر فارماکولوژی سیستم عصبی مرکزی، داروهای ضد افسردگی و ضد سایکوز

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

8-1- فارماکولوژی و مسیرهای سیگنالینگ اصلی در سیستم عصبی مرکزی را بشناسد

8-2- افسردگی را شرح دهد

8-3- طبقه بندی داروهای مورد استفاده در افسردگی را بشناسد

8-4- کاربرد مناسب داروهای ضد افسردگی متناسب با نوع اختلال حاصله را توضیح دهد

8-5- عوارض داروهای مورد استفاده در افسردگی را شرح دهد

8-6- سایکوز را شرح دهد

8-7- طبقه بندی داروهای مورد استفاده در سایکوز را بشناسد

8-8- کاربرد و عوارض داروهای مورد استفاده در سایکوز را شرح دهد

8-9- عوارض اکستراپیرامیدال (خارج هرمی) را بشناسد

جلسه نهم

هدف کلی: داروهای آرامبخش و خواب آور

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

9-1- مکانیسم کلی آرامبخشی، خواب آوری و اثرات مربوطه داروها را شرح دهد

9-2- داروهای بنزودیازپین و کاربردهایشان را بشناسد.

9-3- داروهای غیر-بنزودیازپین و کاربردهایشان را بشناسد.

9-4- فنوباربیتال ها و کاربردهایشان را بشناسد؟

9-5- نکات بکارگیری صحیح داروهای مزبور و موارد منع مصرف را شرح دهد

جلسه دهم

هدف کلی: داروهای ضد درد-ضد صرع و داروهای مورد استفاده در پارکینسون

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

- 1-10- مکانیسم غالب در درد-تشنج و پارکینسون را بشناسد.
- 2-10- انواع داروهای ضد درد را شرح دهد.
- 3-10- انواع داروهای ضد تشنج را شرح دهد.
- 4-10- انواع داروهای مورد استفاده در پارکینسون را شرح دهد.
- 5-10- عوارض داروهای فوق را نام ببرد.
- 6-10- موارد اصلی کاربرد-عوارض جانبی و منع مصرف داروهای فوق را شرح دهد.

جلسه یازدهم

هدف کلی: بی حس کننده موضعی و شل کننده عضلانی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

- 1-11- مکانیسم عمل شل کننده های عضلانی را بشناسد
- 2-11- انواع دسته بندی داروهای شل کننده عضلانی را بداند
- 3-11- دسته های مختلف شل کننده های عضلانی را از دیدگاه کاربرد، نیمه عمر و ... با هم مقایسه کند
- 4-11- عوارض و تداخلات داروهای شل کننده عضلانی را بداند
- 5-11- به برگشت پذیری و یا برگشت ناپذیری عملکرد داروهای شل کننده عضلانی آگاه باشد
- 6-11- داروهای برگرداننده اثر شل کننده های عضلانی را بشناسد
- 7-11- مکانیسم های ایجاد بی حسی موضعی را بشناسد
- 8-11- فاکتورهای موثر در شروع اثر و طول اثر بی حس کننده های موضعی را بشناسد
- 9-11- انواع بی حس کننده های موضعی را شرح دهد
- 10-11- کاربرد ها، عوارض و تداخلات هر دارو را به صورت کامل توضیح دهد

11-11- بی حس کننده های رایج موجود در بازار دارویی ایران را با اسامی تجاری بشناسد

جلسه دوازدهم

هدف کلی: داروهای بیهوش کننده عمومی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

- 1-12- مکانیسم عمل بیهوش کننده های عمومی را بشناسد
- 2-12- تعریف کلی از مراحل بیهوشی عمومی را بداند
- 3-12- مفاهیم اختصاصی بیهوش کننده ها را بشناسد
- 4-12- داروهای بیهوش کننده تزریقی را بشناسد
- 5-12- عوارض بیهوش کننده های تزریقی را بشناسد
- 6-12- دسته های خاص بیماران و استفاده از بیهوش کننده های تزریقی خاص را بشناسد
- 7-12- داروهای بیهوش کننده استنشاقی را بشناسد
- 8-12- عوارض بیهوش کننده های استنشاقی را بشناسد
- 9-12- دسته های خاص بیماران و استفاده از بیهوش کننده های استنشاقی خاص را بشناسد
- 10-12- داروهای پیش بیهوشی را بشناسد

جلسه سیزدهم

هدف کلی: هورمونهای هیپوتالاموس هیپوفیز-گوناودوتروپین ها و هورمونهای جنسی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

- 1-13- انواع هورمونهای هیپوتالاموس-هیپوفیز را بشناسد
- 2-13- مکانیسم عملکردی هورمونهای هیپوتالاموس-هیپوفیز را توضیح دهد
- 3-13- انواع دسته بندی هورمونهای هیپوتالاموس هیپوفیز را توضیح دهد
- 4-13- داروهای موثر بر سیستم هیپوتالاموس هیپوفیز را به تفصیل بشناسد
- 5-13- انواع هورمون های گنادی را بشناسد
- 6-13- مکانیسم عملکردی هورمون های گنادی را توضیح دهد
- 7-13- انواع دسته بندی هورمونهای گنادی را توضیح دهد
- 8-13- آگونیسست ها و آنتاگونیسست های هورمونهای گنادی را بشناسد

13-9- کاربرد آگونیست ها و آنتاگونیست های هورمونهای گنادی را شرح دهد

جلسه چهاردهم

هدف کلی: انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی و تزریقی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

1-14- داروهای خوراکی ضد دیابت را بشناسد.

2-14- انواع انسولین را بشناسد.

3-14- عوارض و کاربرد داروهای خوراکی و تزریقی ضد دیابت را شرح دهد.

4-14- موارد تداخلات دارویی و منع مصرف داروهای ضد دیابت را توضیح دهد.

جلسه پانزدهم

هدف کلی: داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

1-15- انواع اختلالات گوارشی را بشناسد.

2-15- داروهای مورد استفاده در انواع اختلالات گوارشی را بشناسد.

3-15- عوارض و کاربرد داروهای فوق الذکر را شرح دهد.

4-15- موارد تداخلات دارویی و منع مصرف داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی را توضیح دهد.

جلسه شانزدهم

هدف کلی: کورتیکواستروئیدها و داروهای مورد استفاده در اختلالات تنفسی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو باید قادر باشد:

1-16- انواع داروهای کورتیکواستروئید را بشناسد.

2-16- اشکال دارویی کورتیکواستروئیدها را شرح دهد.

16-3- کاربرد داروهای کورتیکواستروئید ها را بشناسد.

16-4- عوارض و منع مصرف داروهای کورتیکواستروئید را شرح دهد.

16-5- داروهای مورد استفاده در اختلالات تنفسی و عوارض مربوطه را توضیح دهد.

منابع:

Katzung's Basic and Clinical Pharmacology, 16th Edition (2024)
Goodman & Gilman's: The Pharmacological Basis of Therapeutics

روش تدریس:

سخنرانی - پرسش و پاسخ - مجازی

رسانه های کمک آموزشی

وایت برد، ویدئوپروژکتور

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
	مطابق برنامه آموزش	80%	سوالات تستی و پاسخ کوتاه	آزمون پایان ترم
	طول ترم	20%	و پرسش و پاسخ کلاسی تشریحی	میان ترم

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجویان:

1. حضور منظم و دقیق در کلاس.
2. شرکت در فعالیتهای داخل کلاسی
3. رجوع به منابع معرفی شده
4. مطرح کردن سوالات جلسه قبل در ابتدای جلسه بعدی

:

جدول بلو پرینت یا بودجه بندی سؤالات فصول یا جلسات درس

تعداد سؤالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری در کل آزمون			تعداد سؤالات	مدت زمان آموزش (ساعت)	عنوان محتوای آموزشی	ردیف
حیطه ی نگرشی	حیطه ی مهارتی	حیطه ی شناختی				
	1	1	2	2 ساعت	کلیات و فارماکوکینتیکس داروها	1
	1	1	2	2 ساعت	فارماکودینامیک و نحوه اثر داروها	2
	1	1	2	2 ساعت	داروهای موثر در درمان اختلالات تنفسی	3
		2	2	2 ساعت	داروهای پایین آورنده چربی خون	4
	1	1	2	2 ساعت	داروهای موثر بر دستگاه گوارش 1	5
1	1	2	4	2 ساعت	آنتی بیوتیک های بتالاکتام و جانشین شونده های پنی سیلین تتراسیکلین و غیره	6
	1	1	2	2 ساعت	داروهای ضد سل و جذام و ضد قارچ و داروهای ضد ویروس	7

9	9	9	3	2 ساعت	مقدمه ای بر فارماکولوژی سیستم عصبی مرکزی، داروهای ضد و ضد سایکوز افسردگی	8
			3	2 ساعت	داروهای آرامبخش و خواب آور	9
			3	2 ساعت	داروهای ضد درد-ضد صرع و داروهای مورد استفاده در پارکینسون	10
			3	2 ساعت	بی حس کننده موضعی و شل کننده عضلانی	11
			3	2 ساعت	داروهای بیهوش کننده عمومی	12
			3	2 ساعت	هورمونهای هیپوتالاموس هیپوفیز-گوناودتروپین ها و هورمونهای جنسی	13
			3	2 ساعت	انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی و تزریقی	14
			3	2 ساعت	داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی	15
			3	2 ساعت	کورتیکواستروئیدها و داروهای مورد استفاده در اختلالات تنفسی	16

جدول زمانبندی درس فارماکولوژی
روز و ساعت جلسه :

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1	۱۴۰۴/۰۷/۰۷	کلیات و فارماکوکینتیکس داروها	سعید عباسی ملکی
2	۱۴۰۴/۰۷/۱۴	فارماکودینامیک و نحوه اثر داروها	سعید عباسی ملکی
3	۱۴۰۴/۰۷/۲۱	داروهای موثر در درمان اختلالات تنفسی	سعید عباسی ملکی
4	۱۴۰۴/۰۷/۲۸	داروهای پایین آورنده چربی خون	سعید عباسی ملکی
5	۱۴۰۴/۰۸/۰۵	داروهای موثر بر دستگاه گوارش 1	سعید عباسی ملکی
6	۱۴۰۴/۰۸/۱۲	- آنتی بیوتیک های بتالاکتام و جانشین شونده های پنی سیلین تتراسیکلین و غیره	سعید عباسی ملکی
7	۱۴۰۴/۰۸/۱۹	داروهای ضد سل و جذام و ضد قارچ و داروهای ضد ویروس	سعید عباسی ملکی
8	۱۴۰۴/۰۸/۲۶	مقدمه ای بر فارماکولوژی سیستم عصبی مرکزی، داروهای ضد افسردگی و ضد سایکوز	سجاد فخری
9	مجازی	داروهای آرامبخش و خواب آور	سجاد فخری
10	1404/9/10	داروهای ضد درد-ضد صرع و داروهای مورد استفاده در پارکینسون	سجاد فخری
11	1404/9/17	بی حس کننده موضعی و شل کننده عضلانی	سجاد فخری
12	1404/9/24	داروهای بیهوش کننده عمومی	سجاد فخری

سجاد فخری	هورمونهای هیپوتالاموس هیپوفیز-گوناودتروپین ها و هورمونهای جنسی	1404/10/1	13
سجاد فخری	انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی و تزریقی	1404/10/8	14
سجاد فخری	داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی 2	1404/10/15	15
سجاد فخری	کورتیکواستروئیدها و داروهای مورد استفاده در اختلالات تنفسی	1404/10/22	16

نام و امضای مدرس: نام و امضای مدیر گروه: نام و
امضای مسئول EDO دانشکده: تاریخ تحویل: تاریخ ارسال: تاریخ
ارسال:

چک لیست ارزیابی طرح دوره دروس ترمی نظری و آزمایشگاهی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

نام و نام خانوادگی: دکتر سجاد فخری (مدرس) عنوان درس: فارماکولوژی پرستاری
نام مدرسین: دکتر سجاد فخری-دکتر سعید عباسی ملکی مخاطبان: دانشجویان ترم دوم کارشناسی پرستاری-
دانشکده پرستاری نام دانشکده مدرس: داروسازی نیمسال تحصیلی: نیمسال اول 1404-1405

ردیف	موضوع	نمره کسب شده	نمره چک لیست
1	مشخص بودن عنوان کلی درس	0/5	0/5
2	مشخص بودن مخاطبان	0/5	0/5
3	مشخص بودن تعداد یا سهم استاد از واحد	0/5	0/5
4	مشخص بودن زمان ارائه درس (روز، ساعت، نیمسال تحصیلی)	0/5	0/5
5	مشخص بودن دروس پیش نیاز	0/5	0/5
6	مشخص بودن هدف کلی دوره	1	1
7	مشخص بودن اهداف کلی جلسات (هر جلسه یک هدف)	1.5	1.5

2	2	مشخص بودن اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه	8
2	2	رعایت تعداد جلسات با توجه به میزان واحد درسی	9
1	1	مشخص بودن منابع مورد استفاده بر اساس کوریکولوم مصوب	10
1	1	مشخص بودن روش تدریس	11
1	1	مشخص بودن وسایل آموزشی	12
1	1	مشخص بودن شیوه ارزشیابی دانشجویان	13
1	1	مشخص بودن زمان آزمون پایان دوره	14
0/5	0/5	مشخص بودن مقررات کلاسی و انتظارات از دانشجو	15
2	2	ضمیمه بودن جدول زمانبندی تکمیل شده درس	16
1.5	1.5	وجود جدول بودجه بندی دروس (blue print)	17
2	2	بایدهای یادگیری (Must learn) در طرح درس پوشش داده شده است	18
20	20	نمره نهایی	